

Document de ședință

B9-0402/2023

2.10.2023

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Consiliului și Comisiei

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la situația din Nagorno-Karabah după atacul Azerbaidjanului și
amenințările constante la adresa Armeniei
(2023/2879(RSP))

Nathalie Loiseau, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Karen Melchior, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Victoria Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Hilde Vautmans, Salima Yenbou
în numele Grupului Renew

Rezoluția Parlamentului European referitoare la situația din Nagorno-Karabah după atacul Azerbaidjanului și amenințările constante la adresa Armeniei (2023/2879(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale recente referitoare la situația din Nagorno-Karabah, Azerbaidjan și Armenia,
- având în vedere acordul de încetare a focului din 9 noiembrie 2020 semnat între liderii Rusiei, Armeniei și Azerbaidjanului,
- având în vedere eforturile de mediere dintre Armenia și Azerbaidjan conduse de UE, Franța și Germania,
- având în vedere documentele și acordurile internaționale pertinente, inclusiv, dar fără a se limita la Carta Organizației Națiunilor Unite, Actul final de la Helsinki din 1 august 1975 și Declarația de la Alma-Ata din 21 decembrie 1991,
- având în vedere Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convențiile de la Geneva și protocoalele sale ulterioare, precum și Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale,
- având în vedere declarațiile Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 19 septembrie 2023 privind escaladarea militară de către Azerbaidjan, din 21 septembrie 2023 privind evoluțiile din Nagorno-Karabah și discursul Înalțului Reprezentant din 21 septembrie 2023 adresat Consiliului de Securitate al ONU cu privire la Nagorno-Karabah,
- având în vedere reuniunea de urgență a Consiliului de Securitate al ONU din 21 septembrie 2023 referitoare la situația din Nagorno-Karabah,
- având în vedere declarația din 29 septembrie 2023 a purtătorului de cuvânt al Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) referitoare la strămutarea populației din Nagorno-Karabah,
- având în vedere apelul Secretarului General al ONU, António Guterres, din 19 septembrie 2023, privind încetarea imediată a ostilităților și comentariul Înalțului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, Volker Türk, din 26 septembrie 2023,
- având în vedere ordonanța Curții Internaționale de Justiție privind cererea de indicare a măsurilor provizorii pentru aplicarea Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (*Armenia/ Azerbaidjan*) din 22 februarie 2023,
- având în vedere raportul din 29 martie 2023 privind Azerbaidjanul al Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței a Consiliului Europei,

- având în vedere memorandumul din 21 octombrie 2021 al Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei privind consecințele umanitare și asupra drepturilor omului în urma izbucnirii în 2020 a ostilităților dintre Armenia și Azerbaidjan cu privire la Nagorno-Karabah,
- având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, la 19 septembrie 2023, Azerbaidjanul a lansat un atac militar planificat în prealabil împotriva Nagorno-Karabah, care a dus la pierderi importante de vieți omenești; întrucât acordul de încetare a focului a fost încheiat la 20 septembrie 2023, dar securitatea civililor care trăiesc în Nagorno-Karabah nu este garantată;
- B. întrucât acest atac reprezintă o încălcare gravă a drepturilor omului și o încălcare clară a declarației trilaterale de încetare a focului din 9 noiembrie 2020 și a angajamentelor asumate de Azerbaidjan în cadrul negocierilor mediate de UE;
- C. întrucât mai mulți funcționari și foști funcționari din Nagorno-Karabah au fost arestați de Azerbaidjan începând cu 19 septembrie 2023;
- D. întrucât peste 100 000 de armeni din Nagorno-Karabah au fost forțați să fugă în Armenia de la ofensiva Azerbaidjanului declanșată la 19 septembrie 2023;
- E. întrucât există relatări credibile privind jafuri, distrugeri, violențe și arestări comise de trupele azere de la începutul ofensivei;
- F. întrucât există o nevoie urgentă de a pune capăt exodului forțat în curs al populației armenice locale, care echivalează cu purificarea etnică, și de a asigura condițiile pentru întoarcerea acestora în condiții de siguranță în Nagorno-Karabah; întrucât armenii din Karabah au dreptul de a trăi în casele lor în demnitate și securitate;
- G. întrucât, din decembrie 2022, Azerbaidjanul a blocat coridorul Lacin, singura rută care leagă Nagorno-Karabah de Armenia, privând aproximativ 120 000 de armeni din Karabah de libertatea de circulație și de acces la alimente, medicamente, produse de igienă și alte bunuri;
- H. întrucât, prin susținerea blocadei coridorului Lacin, Azerbaidjanul a încălcat obligațiile internaționale care îi revin în temeiul declarației trilaterale de încetare a focului din 9 noiembrie 2020, potrivit căreia Azerbaidjanul trebuie să garanteze securitatea persoanelor, a vehiculelor și a mărfurilor care circulă de-a lungul coridorului în ambele direcții;
- I. întrucât aceste peste nouă luni de foamete și izolare organizate au afectat în mod deosebit grupurile vulnerabile din Nagorno-Karabah, cum ar fi copiii, persoanele în vârstă și persoanele cu handicap și cu afecțiuni cronice; întrucât acest lucru a condus, printre altele, la o creștere a avorturilor și a nașterilor premature din cauza faptului că femeile însărcinate nu au acces la o alimentație adecvată și la îngrijire prenatală;
- J. întrucât Azerbaidjanul a redus, de asemenea, aprovizionarea cu gaz și energie electrică a regiunii, afectând în mod semnificativ condițiile de viață din regiune, inclusiv funcționarea instituțiilor medicale și de învățământ; întrucât, din cauza blocadei,

instituțiile medicale din Nagorno-Karabah nu au avut capacități suficiente pentru a face față persoanelor rănite în urma atacului din partea Azerbaidjanului;

- K. întrucât armenii forțați să fugă se confruntă cu controale, presiune și restricții atunci când încearcă să părăsească teritoriul Nagorno-Karabah, inclusiv riscul de a fi arestați și trimiși în închisoare; întrucât este în continuare imposibil ca organizațiile neguvernamentale, organizațiile internaționale și donatorii să intre pe teritoriu dinspre Armenia pentru a oferi asistență urgentă populației;
- L. întrucât așa-numitele forțe de menținere a păcii ale Rusiei de pe teren nu și-au îndeplinit mandatul și nu au luat măsuri pentru a pune capăt blocadei sau pentru a opri atacul militar al Azerbaidjanului împotriva Nagorno-Karabah;
- M. întrucât, printr-o ordonanță din data de 22 februarie 2023, Curtea Internațională de Justiție (*Armenia/Azerbaidjan*) a ordonat Azerbaidjanului să permită libera trecere prin coridorul Lacin și să ia toate măsurile pe care le are la dispoziție pentru a asigura circulația neîngrădită a persoanelor, a vehiculelor și a mărfurilor de-a lungul coridorului Lacin în ambele direcții;
- N. întrucât alte state au oferit sprijin politic, diplomatic și militar Azerbaidjanului, escaladând și mai mult conflictul;
- O. întrucât, la 28 septembrie 2023, liderul armenilor din Karabah, Samvel Șahramanian, a semnat un decret prin care anunța că toate instituțiile și organizațiile statului vor fi dizolvate până la 1 ianuarie 2024 și că autoproclamata Republică Nagorno-Karabah (Arțah) va înceta să existe;
- P. întrucât, în conformitate cu punctul 9 din acordul de încetare a focului din 2020 privind Nagorno-Karabah, Armenia trebuia să garanteze securitatea legăturilor de transport dintre Azerbaidjan și exclava Nahcivan, legături care au fost promovate de Azerbaidjan și Turcia drept „coridorul Zangezur” și care au fost utilizate retoric de funcționari din celor două țări în moduri care amenință suveranitatea Armeniei;
- Q. întrucât, în ultimii ani, conducerea Azerbaidjanului a făcut declarații iredentiste în mai multe rânduri în legătură cu teritoriul suveran al Armeniei; întrucât, în mai multe rânduri, în ultimii doi ani, armata azeră a ocupat diferite părți ale teritoriului suveran al Armeniei și a bombardat obiective civile pe teritoriul Armeniei;
- R. întrucât mandatul Comitetului Internațional al Crucii Roșii rămâne limitat ca domeniu de aplicare și nu permite abordarea cuprinzătoare a nevoilor și consecințelor tot mai mari pe termen scurt și lung ale situației umanitare;
- S. întrucât avertismentele anterioare din partea Parlamentului European cu privire la această situație nu au dus la nicio modificare semnificativă a politicii UE față de Azerbaidjan;
- 1. condamnă în termenii cei mai fermi atacul militar planificat în prealabil de Azerbaidjan împotriva armenilor din Nagorno-Karabah și solicită încetarea imediată și completă a violențelor împotriva populației din această regiune;

2. subliniază că acest atac reprezintă o încălcare gravă a dreptului internațional și a drepturilor omului și o încălcare clară a declarației trilaterale de încetare a focului din 9 noiembrie 2020 și a angajamentelor asumate de Azerbaidjan în cadrul negocierilor mediate de UE; invită toate părțile implicate în conflict să sprijine în mod activ și să asigure punerea în aplicare deplină a acordului de încetare a focului convenit la 20 septembrie 2023;
3. regretă pierderile de vieți omenești și răniurile cauzate de recentul atac al Azerbaidjanului, inclusiv după o explozie la un depozit de carburant la 25 septembrie 2023; își exprimă solidaritatea cu armenii din Nagorno-Karabah care au fost forțați să își părăsească locuințele; consideră că situația actuală echivalează cu purificarea etnică și condamnă cu fermitate amenințările și actele de violență comise de trupele azere împotriva populației din Nagorno-Karabah;
4. reamintește Azerbaidjanului că poartă întreaga responsabilitate pentru siguranța și starea de bine a tuturor persoanelor din Nagorno-Karabah și că trebuie trasă la răspundere; îndeamnă autoritățile azere să se abțină de la orice acțiune care ar putea duce la continuarea exodului forțat al populației locale; invită autoritățile azere să permită întoarcerea în condiții de siguranță a populației armenice în Nagorno-Karabah, să ofere garanții solide în ceea ce privește protecția drepturilor lor și să se abțină de la orice retorică incendiară care ar incita la discriminarea armenilor sau ar îndemna armenii să părăsească Nagorno-Karabah; reamintește autorităților azere că dreptul de a se întoarce acasă este un precept fundamental al dreptului internațional al drepturilor omului; invită autoritățile azere să se consulte îndeaproape cu Consiliul European, ONU, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și cu alte organizații internaționale cu privire la cele mai bune practici de garantare a drepturilor etnicilor armeni; invită Azerbaidjanul să îi elibereze pe toți locuitorii din Nagorno-Karabah arestați începând cu 19 septembrie 2023, inclusiv foști funcționari din regiune;
5. solicită ridicarea imediată a blocadei coridorului Lacin pentru a asigura furnizarea de ajutor umanitar persoanelor aflate în dificultate în Nagorno-Karabah și ca coridorul Lacin să fie deschis și menținut deschis, deoarece asigură o legătură fizică pentru armenii din Karabah cu terenurile, proprietățile, cultura și patrimoniul lor; îndeamnă autoritățile azere să depună toate eforturile pentru a se asigura că armenii care au plecat pot avea acces la toate informațiile necesare cu privire la modul în care își pot restabili reședința în Nagorno-Karabah și se folosesc pe deplin de toate celelalte drepturi de proprietate, de prestații sociale și de educație, printre altele, în cazul în care decid să se întoarcă;
6. invită UE și statele sale membre să depună urgent eforturi pentru a asigura garanții internaționale care să asigure siguranța și starea de bine a armenilor care trăiesc în Nagorno-Karabah și restabilirea imediată a accesului umanitar deplin în regiune; solicită crearea tuturor condițiilor necesare pentru întoarcerea în siguranță a refugiaților la casele lor; solicită desfășurarea rapidă a unei misiuni inter-agenții a ONU în Nagorno-Karabah pentru a monitoriza și a evalua situația drepturilor omului și situația în materie de securitate, precum și conservarea siturilor din patrimoniul cultural și istoric; solicită înlocuirea urgentă a forțelor ruse de menținere a păcii cu o misiune internațională de menținere a păcii;

7. condamnă din nou incursiunile militare azere pe teritoriul Armeniei recunoscut la nivel internațional; își reiterează solicitarea de retragere a trupelor Azerbaidjanului de pe întreg teritoriul suveran al Armeniei; respinge declarațiile iredentiste și provocatoare ale președintelui azer și ale altor funcționari azeri care amenință integritatea teritorială și suveranitatea Armeniei, inclusiv cele legate de așa-numitul coridor Zangezur și își exprimă profunda îngrijorare cu privire la acestea; condamnă sprijinul acordat Azerbaidjanului în timpul acestei crize de către alte țări și solicită încetarea acestui sprijin pentru a preveni o nouă escaladare;
8. solicită UE și statelor sale membre să adopte sancțiuni specifice împotriva persoanelor din guvernul azer responsabile de multiple încălcări ale încetării focului și de încălcări ale drepturilor omului în Nagorno-Karabah; solicită anchetarea abuzurilor comise de forțele azere care ar putea constitui crime de război; solicită o reanalizare cuprinzătoare a relațiilor UE cu Azerbaidjanul, ținând seama de evoluțiile recente și de înrăutățirea situației drepturilor omului în această țară; solicită, în cazul în care Azerbaidjanul continuă să nu își respecte angajamentele, ca UE și statele sale membre să ia în considerare suspendarea acordului de facilitare a eliberării vizelor cu Azerbaidjanul și reducerea nivelului de cooperare cu această țară în alte domenii;
9. consideră inacceptabile comentariile și amenințările pe care autoritățile azere, inclusiv ambasadorul Azerbaidjanului pe lângă UE, le-au adresat deputaților în Parlamentul European;
10. îl condamnă pe președintele Erdogan pentru exploatarea conflictului armat din Nagorno-Karabah pentru a promova interesele politice și economice ale Turciei; încurajează Turcia să adopte o abordare constructivă și responsabilă în ceea ce privește integritatea teritorială a Armeniei și să promoveze pacea în regiune;
11. îl felicită pe prim-ministrul armean Nikol Pașinian pentru angajamentul său pentru pace; reiterează angajamentul UE de a sprijini suveranitatea, democrația și integritatea teritorială a Armeniei; condamnă cu fermitate încercările hibride crescânde ale Rusiei de a destabiliza situația politică din Armenia; salută hotărârea Armeniei de ratifica Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale;
12. solicită UE să răspundă favorabil solicitării Armeniei de sprijin prin intermediul Instrumentului european pentru pace și să își mărească asistența umanitară și financiară acordată Armeniei, care se confruntă cu sosirea a zeci de mii de refugiați; solicită UE, având în vedere perturbarea educației a mii de etnici armeni, să contribuie la crearea și finanțarea de burse pentru elevii și studenții care au fost evacuați, astfel încât aceștia să își poată continua studiile;
13. consideră că un dialog veritabil între Azerbaidjan, Armenia și reprezentanții armenilor din Karabah este singura cale sustenabilă de urmat și solicită UE și statelor sale membre să sprijine astfel de eforturi; subliniază necesitatea unui acord de pace cuprinzător între Armenia și Azerbaidjan, care să includă recunoașterea reciprocă a integrității teritoriale, garanții pentru drepturile și securitatea populației armenice din Nagorno-Karabah și eliberarea prizonierilor;
14. invită UE și statele sale membre să își sporească prezența pe teren și să sporească ajutorul umanitar acordat persoanelor strămutate din Nagorno-Karabah în Armenia sau

care trăiesc în Nagorno-Karabah;

15. invită misiunea civilă a UE în Armenia să monitorizeze îndeaproape evoluția situației securității pe teren, să prezinte rapoarte transparente Parlamentului European și să contribuie activ la eforturile de soluționare a conflictelor; sprijină creșterea dimensiunii și întărirea mandatului misiunii Uniunii Europene în Armenia (EUMA) și prelungirea duratei acesteia; regretă faptul că Azerbaidjanul nu a permis niciodată desfășurarea EUMA pe teritoriul său;
16. își exprimă profunda nemulțumire cu privire la faptul că alertele periodice ale Parlamentului European cu privire la situația din Nagorno-Karabah și la riscurile unui rezultat catastrofal au fost ignorate de Comisie și de Consiliu; regretă faptul că acțiunea UE nu a dus până în prezent la niciun rezultat pozitiv; solicită SEAE să își reconsidere acțiunile în Caucazul de Sud și să înlocuiască personalul consacrat;
17. regretă decizia guvernului ungar de a bloca o declarație comună a tuturor statelor membre ale UE prin care condamnă operațiunea militară a Azerbaidjanului împotriva populației armene din Nagorno-Karabah; îndeamnă Consiliul să se unească în sprijinul implicării mai active a UE în protecția drepturilor omului și în promovarea păcii între Azerbaidjan și Armenia;
18. pune sub semnul întrebării oportunitatea creșterii dependenței UE de exporturile de gaze din Azerbaidjan; îndeamnă Comisia să investigheze suspiciunile că Azerbaidjanul exportă efectiv gaze din Rusia în UE; solicită suspendarea tuturor importurilor de petrol și gaze din Azerbaidjan în UE în cazul agresiunii militare împotriva integrității teritoriale armene sau al atacurilor hibride semnificative împotriva ordinii constituționale și a instituțiilor democratice ale Armeniei;
19. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, președintelui, guvernului și parlamentului Republicii Azerbaidjan, președintelui, guvernului și parlamentului Republicii Armenia, guvernului și parlamentului Federației Ruse, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, ONU și Consiliului Europei.